

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Arxiduc Lluís Salvador

Filosofia

Curs: 2009/10

**PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA
FILOSOFIA
CURS 2009-2010**

ÍNDEX

2.-Organització del departament	Pà 2
	g
3.-Programació departament	3
3.1-Educació per la ciutadania i els drets humans de 2n ESO	4
3.2- Educació èticocívica de 4t d'ESO	11
3.3- Filosofia i ciutadania de 1r Batxillerat	18
3.4- Filosofia II 2n Batxillerat	27

2. ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT.

2.1- Components

El Departament de Filosofia està format per Mercè Cuquerella Caplliure i Ma. Angeles Sánchez Riobos. Mercè Cuquerella exerceix les funcions de Cap de Departament. Angeles Sánchez, professora de filosofia es fa càrrec d'una assignatura del departament de socials.

2.2- Dia de la reunió

L'horari oficial d'aquest departament és el dimarts a quarta hora. Les reunions del departament es faran en funció de les necessitats, i el contingut es recollirà en les actes del departament.

2.3- Càrrecs i/o tutories dels membres

La tutoria de 1r de Batxillerat A, científic i tecnològic, es duu a càrrec de Mercè Cuquerella.

Mercè Cuquerella exerceix les funcions de Cap de Departament de Filosofia i d'Extraescolars.

Ma. Ángeles Sánchez Riobos exerceix la funció de tutora de 2on d'ESO B.

Les assignatures assignades són impartides per:

Assignatura	Curs i grup	Professor
Educació ciutadania	2 ESO A	Ma. Ángeles Sánchez
Educació ciutadania	2 ESO B	Ma. Angeles Sánchez
Educació ciutadania	2 ESO C	Ma. Angeles Sánchez
Educació ciutadania	2 ESO D	Ma. Angeles Sánchez
Ètica Cívica	4 ESO A	Ma. Angeles Sánchez
Ètica Cívica	4 ESO B	Ma. Angeles Sánchez
Ètica Cívica	4 ESO C	Mercè Cuquerella
Filosofia i Ciutadania	1 Btx A	Mercè Cuquerella
Filosofia i Ciutadania	1 Btx B	Mercè Cuquerella
Història de la Filosofia	2 Btx A	Mercè Cuquerella
Història de la Filosofia	2 Btx B	Ma. Angeles Sánchez

3. PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA DEL DEPARTAMENT.

Els objectius generals de generals del l'ensenyament de la Filosofia, amb independència de les matèries impartides pel Departament són els següents:

- a) Desenvolupament de la capacitat de reflexió.
- b) Augment de la capacitat de pensament crític.
- c) Hàbit d'observació dels fenòmens socials, psíquics, morals, antropològics, jurídics, ideològics, etc.
- d) Adquisició de rigor en el raonament.
- e) Aprenentatge de la terminologia filosòfica.
- f) Arribar a la comprensió d'alguns textos filosòfics.
- g) Respectar les diferències d'opinions.
- h) Reconeixement i valoració de la història del pensament com a mitjà necessari per a comprendre el present.
- i) Integració dels coneixements al voltant de preguntes filosòfiques.
- j) Desenvolupament del valors morals i els d'iniciativa, originalitat, curiositat i creativitat del pensament.

Aquests objectius generals seran els eixos bàsics per a concretar els objectius més específics, tenint en compte els continguts de l'ensenyament, els destinataris i els mètodes didàctics.

La llengua vehicular del procés d'ensenyament-aprenentatge és, d'acord amb la normativa i el projecte lingüístic del centre, la catalana, i s'exigirà la correcció adequada a cada etapa. Aquesta adequació es farà seguint els mateixos criteris que estableixi el departament de català per a cada etapa.

3.- Programació de l'assignatura

3.1- EDUCACIÓ PER LA CIUTADANIA I ELS DRETS HUMANS. 2n ESO

3.1.1-Objectius generals

L'Educació per la ciutadania està configurada, per a les dues etapes de l'educació secundària obligatòria en dues matèries: L'educació per la ciutadania i els drets humans de segon curs i l'educació èticocívica de quart curs. Les dues matèries s'estructuren en diversos blocs que van des de l'àmbit personal fins el general i en totes dues hi ha un conjunt de continguts comuns a aquests blocs, els quals porten a l'adquisició de procediments, habilitats socials i actituds bàsiques per al desenvolupament d'una bona convivència i de la ciutadania democràtica.

És comú a les dues matèries partir de la reflexió sobre la persona i les relacions interpersonals, el coneixement dels drets humans i el seu caràcter històric, i l'estudi de les societats globals del segle XXI.

Les matèries d'educació per la ciutadania i els drets humans i l'educació èticocívica en aquesta etapa tenen com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

- 1.- Reconèixer la condició humana en la seva dimensió individual i social, acceptant la pròpia identitat, les característiques i experiències personals respectant les diferències amb les altres persones i desenvolupant l'autoestima
- 2.- Desenvolupar i expressar els sentiments i les emocions així com les habilitats comunicatives i socials que permeten participar en grup amb actitud de tolerància i solidaritat, utilitzant el diàleg i la mediació per abordar els conflictes.

Contribució de la matèria a l'adquisició de les competències bàsiques

L'educació per a la ciutadania i els drets humans i l'educació èticocívica es relacionen directament amb la *competència social i ciutadana* però, a més, contribueixen a desenvolupar alguns aspectes destacats d'altres competències bàsiques.

En relació amb la competència social i ciutadana s'aborda l'àmbit personal i públic que hi és implícit: propicia l'adquisició d'habilitats per viure en societat i per exercir la ciutadania democràtica. A més de contribuir a reforçar l'autonomia, l'autoestima i la identitat personal, afavoreix el desenvolupament d'habilitats que permeten participar, prendre decisions, triar la manera adequada de comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les decisions adoptades i de les conseqüències que en deriven. També contribueix a millorar les relacions interpersonals en treballar les habilitats encaminades a aconseguir la presa de consciència dels propis pensaments, valors, sentiments i accions. Impulsa els vincles personals basats en sentiments i ajuda a abordar les situacions de conflicte en proposar la utilització sistemàtica del diàleg i altres procediments no violents per a la seva resolució. L'educació afectivoemocional, la convivència, la participació, el coneixement de la diversitat i de les situacions de discriminació i injustícia, permeten consolidar les habilitats socials, ajuden a generar sentiments compartits i no excloents, a reconèixer, acceptar i fer servir convencions i normes socials de convivència i interioritzar els valors de respecte, cooperació, solidaritat, justícia, no violència, compromís i participació, tant en l'àmbit personal com en el social.

Es contribueix també a la competència a partir de l'adquisició del coneixement dels fonaments i les maneres d'organització dels estats i de les societats democràtics i altres continguts específics com l'evolució històrica dels drets

humans i la manera com es concreten i es respecten o es vulneren en el món actual, particularment, en casos de conflicte. En aquesta etapa, s'inclouen continguts relatius a l'actuació dels organismes internacionals i d'aquells moviments, organitzacions i forces que treballen a favor dels drets humans i de la pau.

Es contribueix directament a la dimensió ètica de la competència social i ciutadana i s'afavoreix que l'alumnat reconegui els valors de l'entorn i, alhora, els pugui avaluar i comportar-se coherentment segons aquests en prendre una decisió o en abordar un conflicte. Els valors universals i els drets i deures continguts a la Declaració Universal dels Drets Humans i a la Constitució espanyola constitueixen el referent ètic comú.

En ser continguts específics els relacionats amb el coneixement de la pluralitat social i el caràcter de la globalització i les implicacions que comporta per als ciutadans, facilita als alumnes instruments per construir, acceptar i practicar normes de convivència d'acord amb els valors democràtics, exercir els drets i les llibertats, assumir les responsabilitats i deures cívics i, en definitiva, participar activament i plenament en la vida cívica.

L'educació per a la ciutadania contribueix al desenvolupament de la *competència per aprendre a aprendre* i fomenta la consciència de les pròpies capacitats a través de l'educació afectivoemocional i les relacions entre intel·ligència, emocions i sentiments. Així mateix, l'estímul de les habilitats socials, l'impuls del treball en equip, la participació i l'ús sistemàtic de l'argumentació, la síntesi de les idees pròpies i alienes, la confrontació ordenada i crítica de coneixement, informació i opinió afavoreixen també els aprenentatges posteriors.

Des dels procediments de la matèria s'afavoreix la competència bàsica *autonomia i iniciativa personal* perquè es desenvolupen iniciatives de planificació, presa de decisions, participació i assumpció de responsabilitats. El currículum atén especialment l'argumentació, la construcció del pensament propi, l'estudi de casos que suposen una presa de postura sobre un problema i les solucions possibles. El plantejament de dilemes morals, propi de l'educació eticocívica de quart curs, contribueix que els alumnes construeixin un judici ètic propi basat en els valors i pràctiques democràtiques.

L'ús sistemàtic del debat contribueix a la *competència en comunicació lingüística*, perquè exigeix exercitar-se en l'escolta, l'exposició i l'argumentació. D'altra banda, la comunicació de sentiments, idees i opinions, imprescindibles per aconseguir els objectius d'aquestes matèries, en utilitzar tant el llenguatge verbal com l'escrit, la valoració crítica dels missatges explícits i implícits en fonts diverses i, particularment, en la publicitat i en els mitjans de comunicació, també ajuden a l'adquisició de la competència.

Finalment, el coneixement i de l'ús de termes i conceptes propis de l'anàlisi social, possibiliten l'enriquiment del vocabulari.

3.1.2- Continguts distribuïts temporalment

Els **continguts** estan organitzats en cinc blocs:

BLOC I: Continguts comuns

- Exposició d'opinions amb arguments raonats i capacitat per acceptar els dels altres
- Ús del diàleg com estratègia per la resolució de conflictes
- Actitud de compromís per millorar la realitat
- Anàlisi i avaluació crítica sobre diverses informacions d'actualitat

Aquest bloc correspon a habilitats que es treballen al llarg del curs amb independència dels continguts conceptuals.

BLOC II: Relacions interpersonals i participació. Primer trimestre

- Autonomia personal i relacions interpersonals
- Les relacions humanes
- La convivència
- Cura de persones i col·lectius en situació desfavorida
- Valoració crítica de la divisió sexual i social del treball i dels prejudicis socials
- La participació en el centre educatiu i en activitats socials que contribueixin a possibilitar una societat justa i solidària

BLOC III: Deures i drets ciutadans. Segon trimestre

- Declaració dels drets humans. Valoració històrica com a conquesta inacabada
- Igualtat de drets i diversitat. Respecte i valoració crítica de les opcions personals
- La conquesta dels drets de les dones i la seva situació en el món actual

BLOC IV: Les societats democràtiques del segle XXI. Tercer trimestre

- L'Estat de dret: el seu funcionament. El model polític espanyol: la Constitució espanyola i l'Estat de les autonomies. La política com a servei a la ciutadania: la responsabilitat pública
- Diversitat social i cultural
- Identificació, apreciació i cura dels béns comuns i serveis públics. Distribució de la renda
- Consum racional i responsable. Drets i deures del consumidor. La influència del missatge publicitari en els models i hàbits socials
- Estructura i funcions de la protecció civil. Prevenció i gestió de desastres naturals i provocats
- La circulació viària i la responsabilitat ciutadana

BLOC V: Ciutadania en un món global. Tercer trimestre

- Un món desigual: riquesa i pobresa. La feminització de la pobresa. La falta d'accés a l'educació com a font de pobresa. L'ajuda al desenvolupament
- Els conflictes en el món actual. Accions i organismes a favor de la pau
- Globalització i interdependència.

Nota: L'activitat de Recerca de informació es farà al llarg de tot els curs, a cada sessió-classe li correspon una recerca relacionada amb el tema tractat a classe.

3.1.3.- Metodologia

L'alumnat durà a classe el llibre de text i un quadern preferentment amb fulls lligats i específic per aquesta matèria. A classe es llegirà, s'explicarà i es comentarà els continguts i les activitats. Les activitats del llibre que encomani el professorat es faran a casa i es corregiran a classe.

El quadern constarà de quatre parts:

1. Apunts, activitats i diari de classe: metodologia tradicional
2. Vocabulari: Terme, definició i frase exemple.
3. Correcció ortogràfica: Copiar 10 vegades.
4. Activitat de recerca de informació: Recerca d'informació relacionada amb el currículum als mitjans de comunicació.
 - a. Fer un llistat dels mitjans de comunicació al quadern, el més complet possible.
 - b. Identificar, a algun mitjà, una notícia/informació relacionada amb el currículum que els hagi cridat l'atenció.
 - c. Imprimir, fotocopiar, retallar, aferrar i/o copiar al quadern la informació cercada, explicitant-ne la data i la font.

d. Cercar la mateixa notícia/informació a altres mitjans i aferrar-la també al quadern.

Per a fer la comparació suggerim la següent bateria de preguntes:

- i. Qui?
- ii. Què?
- iii. Com?
- iv. On?
- v. Quan?
- vi. Per què?
- vii. Per a què?

Fer algun comentari personal sobre la notícia/informació, la comparació i/o el tractament de la mateixa. Per exemple, proposam:

- Identificar estereotips i expressions sexistes del llenguatge.
- Identificar quin mitjà ha donat més informació, es a dir, quin respon a totes

les preguntes de la comparació.

- Justificar la selecció d'aquesta notícia/informació, per què han triat aquesta i no una altra.

3.1.4- Materials i recursos didàctics

El llibre, el quadern, activitats, diàleg i debat, i les explicacions del professorat i de les monitores de l'ONG Fundeso.

Recursos per a l'activitat de Recerca de informació del quadern: Mitjans d comunicació, quadern, bolígraf, tisores, cola i diccionaris (en paper o en xarxa).

PLA DE LECTURA

Per millorar el coneixement de la matèria i les seves implicacions en el món actual tractarem de donar a conèixer mensualment textos filosòfics actuals i/o relacionats amb temes d'actualitat. Pels cursos d'ESO s'usarà el material que l'alumnat seleccioni dels mitjans de comunicació en l'activitat anual programada (Recerca als mitjans de comunicació).

3.1.5- Procediments i sistemes d'avaluació de l'aprenentatge

S'avaluarà el quadern, l'actitud i els controls. Veure apartat de criteris de qualificació.

3.1.6-Criteris d'avaluació

- 1.- Identificar i rebutjar les diferents situacions de discriminació respectant les diferències personals i demostrant autonomia de criteri.
- 2.- Participar en la vida del centre i de l'entorn i practicar el diàleg en les relacions escolars i familiars.

- 3.- Utilitzar diferents fonts d'informació i considerar les diverses posicions i alternatives que hi ha en els debats que es plantegin sobre problemes i situacions de caràcter local o global.
- 4.- Identificar els principis bàsics de la Declaració Universal dels Drets Humans i la seva evolució, distingir situacions de violació d'aquests principis i reconèixer i rebutjar les desigualtats de fet i de dret, en particular les que afecten a les dones.
- 5.- Reconèixer els principis democràtics i les institucions fonamentals que estableixen la Constitució espanyola i els estatuts d'autonomia i descriure l'organització, les funcions i la manera d'elecció d'alguns òrgans de govern municipals, autonòmics i estatals .
- 6.- Identificar els principals serveis públics que han de garantir les administracions, reconèixer la contribució dels ciutadans/es en el seu manteniment i mostrar actituds de cura de l'entorn, la seguretat viària, la protecció civil i el consum responsable.
- 7.- Identificar alguns dels trets de les societats actuals (desigualtats, pluralitat cultural, convivència urbana complexa, etc.) i desenvolupar actituds responsables que contribueixin a millorar-les.
- 8.- Identificar les característiques de la globalització i el paper que hi juguen els mitjans de comunicació, reconèixer les relacions entre la societat en què viu i la de les persones d'altres parts del món.
- 9.- Reconèixer l'existència de conflictes, analitzar-ne les causes i el paper que hi desenvolupen les organitzacions internacionals i les forces de pacificació. Valorar la importància de les lleis i la participació humanitària per pal·liar les conseqüències dels conflictes.

3.1.7- Criteris de qualificació

1.- Es qualificarà numèricament sobre 10 tenint en compte que els valors es distribuïran de la següent manera:

40% el quadern

10% l'actitud

50% el contingut dels controls

La valoració total es farà en funció de la completesa i la correcció del contingut i l'ortografia en els controls i el quadern, i de l'observació de l'actitud a l'aula (i al centre, si és possible).

2.- Es realitzaran un o dos controls de continguts el primer i el segon trimestre i un el tercer trimestre. Es preveu fer mitjana entre els controls realitzats a cada avaluació.

Aquests controls es qualificaran sobre 10 punts.

Es descomptarà per faltes seguint el mateix criteri que el departament de llengua catalana (màxim 2 punts sobre 10 per control). D'1 a 20 faltes, restaran 1 punt i més de 20 faltes restaran 2 punts).

Aquests controls constaran d'una a cinc preguntes aproximadament que podran tractar sobre conceptes específics, un tema a desenvolupar, anàlisi d'una frase o text, etc.

Totes les preguntes tindran sempre el mateix valor però seran de dificultat diferent per poder atendre la diversitat.

Si l'alumne ha faltat a alguna de les classes anteriors del mateix dia del control perdrà el dret a fer-lo aquest dia però si ho justifica per mitjà d'algun document legal (ex: metge, jutge, policia) el professorat li assignarà un altre dia, que també estarà sotmès a aquesta norma.

3.- Les notes de quadern es qualificarà qualitativament amb positius i negatius. El quadern s'avaluarà aleatòriament un pic o dos per trimestre en funció de la correcció i completesa. La correcció del contingut es valorarà sobre 1 punt i només hi haurà tres notes: + (ben fet, 1), - (no fet, 0) i +/- (fet encara que incorrectament, 0,5) . La correcció ortogràfica es valorarà també sobre 1 punt, menys de 15 faltes es qualificaran positivament (+, 1) i més de 15 faltes es qualificaran negativament (-, 0). La completesa es qualificarà amb 2 punts: el quadern complet sumarà dos, un punt si ha recollides més de la meitat de les activitats i 0 en cas contrari.

4.- L'actitud s'avaluarà un pic per trimestre i de forma global, seguint el criteri de la professora i en funció de l'absència d'avisos, assistència regular a classe amb el material i el respecte necessari cap a la comunitat educativa i es qualificarà amb tres notes possibles: 1, 0,5 i 0 corresponents a +, +/- i -.

5.- No es faran proves de recuperació trimestrals. Només es farà una per juny i una per setembre.

Per aprovar aquesta matèria per juny s'han d'haver fet tots els controls i que la mitjana de les tres avaluacions sigui igual a 5 o superior. Si no és així, l'alumnat haurà de presentar-se a la recuperació de juny i treure a aquesta una nota igual o superior a 5, no es tindran en compte les notes del quadern i l'actitud.

6.- Es considerarà abandonament de l'assignatura quan un alumne no assisteix de manera injustificada al 40 per cent de les classes i quan assisteix a classe i no du el quadern, el material necessari, les activitats fetes, etc. Si es produeix abandonament, l'alumne en qüestió s'haurà de presentar a la recuperació de juny i/o setembre.

7. Per presentar-se a la recuperació de setembre s'ha de lliurar, immediatament abans de l'examen, el quadern actualitzat amb totes les activitats.

3.1.8- Mínims exigibles

Procedimentals i actitudinals:

- Assistència regular a les classes.

- Dur el llibre de text i el quadern a classe.
- Participar amb atenció i activament en les activitats de classe.
- Dur el quadern al dia: apuntar la data de cada classe, agafar apunts de les explicacions i vocabulari, realitzar totes les activitats encomanades i autocorregir-les si s'escau.
- Respectar les diferències personals (sentiments, cultures...)
- Rebutjar les situacions de discriminació, sigui del tipus que sigui.
- Valorar la participació i responsabilitat ciutadanes tant a nivell local com global.

Conceptuals:

- Saber explicar i usar correctament els següents conceptes:
 - a) Sentiments i educació emocional.
 - b) Drets i deures. Els drets humans.
 - c) El funcionament dels estats democràtics. El model polític espanyol.
 - d) El paper dels diversos serveis públics d'administració del bé comú.
 - e) El procés de globalització.
 - f) Els principals conflictes del món actual.
 - g) Els organismes internacionals de prevenció i resolució de conflictes.

3.1.9- Criteris de promoció

Promocionaran els alumnes que hagin tret una puntuació igual o superior a cinc.

3.1.10- Activitats de recuperació per l'alumnat amb assignatures pendents i les activitats de reforç previstes

No hi ha alumnes en aquesta circumstància

3.1.11- Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars individuals

Les possibles ACI s'elaboraran a partir dels informes i els criteris aportats pel DO.

3.1.12- Concreció de les orientacions per a la inclusió dels temes transversals en l'ensenyament

Tots els continguts d'aquesta matèria són de caràcter transversal i en aquesta disciplina els treballarem, ben a l'inrevés que en totes les altres, ho fem de forma específica.

3.1.13- Mesures que serveixen per a concretar l'atenció a la diversitat

- Es procurarà treballar sempre des d'activitats amb diferent grau de dificultat.
- Les preguntes dels controls també seran de dificultat diferent però totes puntuaran el mateix
- S'avaluarà i es qualificarà els procediments i les actituds. Veure criteris de qualificació.

3.1.14- Activitats complementàries i extraescolars previstes

En un principi no es programa cap activitat extraescolar però si una de complementària que es realitzarà durant les hores lectives d'aquesta matèria però amb monitors de l'ONG Fundeso per a treballar els conceptes de ciutadania a través d'activitats en grup i de caire pràctic.

3.2.- EDUCACIÓ ETICOCÍVICA de 4t d'ESO

3.2.1- Objectius generals

Veure objectius d'Educació per la ciutadania

3.2.2- Continguts distribuïts temporalment

BLOC I: Continguts comuns

- Reconeixement dels sentiments propis i aliens, resolució dialogada i negociada dels conflictes
- Preparació i realització de debats sobre qüestions d'actualitat immediata o global i dilemes eticocívics, considerant les posicions i alternatives que hi ha
- Anàlisi comparativa i avaluativa crítica d'informacions proporcionades pels mitjans de comunicació sobre un mateix fet o qüestió d'actualitat
- Reconeixement de les injustícies i les desigualtat, en particular en la societat balear
- Interès per la recerca i pràctica de formes de vida més justes
- Participació en projectes que impliquin solidaritat dins i fora del centre

Al llarg de tot el curs

BLOC II: Identitat i alteritat. Educació afectivoemocional

- Identitat personal, llibertat i responsabilitat.
- Els interrogants de l'ésser humà. Respecte per les diferències personals
- Intel·ligència, sentiments i emocions.
- Les relacions interpersonals. Rebuig de la violència
- Habilitats i actituds socials per la convivència.
- Respecte per la dignitat humana i els drets fonamentals de les persones

Aquest bloc es treballarà seguint el llibre de text, temes **1, 2, 3 i 4** durant el **primer trimestre**.

BLOC III: Teories ètiques. Els drets humans

- Les teories ètiques
- Els drets humans com a referència universal per a la conducta humana. Drets cívics i polítics. Drets econòmics, socials i culturals. Evolució, interpretació i defensa efectiva dels drets humans
- Les diferències socials i culturals. Rebuig de les actituds d'intolerància, injustícia i exclusió

Aquest bloc també es treballarà seguint el llibre de text, temes 3, 5 i 6.
Segon trimestre

BLOC IV: Ètica i política. La democràcia. Els valors constitucionals

- Democràcia i participació ciutadana
- Institucions democràtiques: fonament i funcionament
- Els valors constitucionals. Correspondència entre drets i deures
- Els partits polítics i la vida parlamentària a les Illes Balears

Aquest bloc es treballarà seguint el llibre de text, temes 7, 8 i 11.
Segon trimestre

BLOC V: Problemes socials del món actual

- Factors que generen problemes i discriminacions a diferents col·lectius. Valoració ètica dels drets humans. Propostes d'actuació
- La globalització i els problemes del desenvolupament. Poder i mitjans de comunicació
- Ciutadania global. Desenvolupament humà sostenible. Cooperació. Els moviments compromesos en la defensa dels drets humans
- Interculturalitat i integració social a la comunitat autònoma de les Illes Balears
- Els conflictes armats i l'actuació de la comunitat internacional en la seva resolució. La cultura de la pau

Aquest bloc es treballarà seguint el llibre de text, temes 10 i 12.
Tercer trimestre

BLOC VI: La igualtat entre homes i dones

- Dignitat de la persona, igualtat en llibertat i diversitat
- Causes i factors en la discriminació de les dones. Igualtat de drets i de fet
- Alternatives a la discriminació. Prevenció i protecció integral de la violència contra les dones

Aquest bloc es treballarà seguint el llibre de text, temes 9 i 13.

Tercer trimestre.

Nota: L'activitat de Recerca de informació es farà al llarg de tot el curs, a cada sessió-classe li correspon una recerca relacionada amb el tema tractat a classe.

3.1.3.- Metodologia

L'alumnat durà a classe el llibre de text i un quadern amb preferentment fulls lligats i específic per aquesta matèria. A classe es llegirà, s'explicarà i es comentarà els continguts i les activitats i tot això ha de quedar reflectit al quadern. Les activitats del llibre que encomani el professorat es faran a casa i es corregiran a classe.

El quadern constarà de quatre parts:

1. Apunts, activitats i diari de classe: metodologia tradicional
 2. Vocabulari: Terme, definició i frase exemple.
 3. Correcció ortogràfica: Copiar 10 vegades.
 4. Activitat de recerca de informació: Recerca d'informació relacionada amb el currículum als mitjans de comunicació.
- Fer un llistat dels mitjans de comunicació al quadern, el més complet possible.
 - Identificar, a algun mitjà, una notícia/informació relacionada amb el currículum que els hagi cridat l'atenció.
 - Imprimir, fotocopiar, retallar, aferrar i/o copiar al quadern la informació cercada, explicitant-ne la data i la font.
 - Cercar la mateixa notícia/informació a altres mitjans i aferrar-la també al quadern.

Per a fer la comparació suggerim la següent bateria de preguntes:

- Qui?
- Què?
- Com?
- On?
- Quan?
- Per què?
- Per a què?

Fer algun comentari personal sobre la notícia/informació, la comparació i/o el tractament de la mateixa. Per exemple, proposam:

- Identificar estereotips i expressions sexistes del llenguatge.
- Identificar quin mitjà ha donat més informació, es a dir, quin respon a totes les preguntes de la comparació.

- Justificar la selecció d'aquesta notícia/informació, per què han triat aquesta i no una altra.

La metodologia més usada serà la clàssica (lectura, diàleg, explicació professora i preguntes per fer pensar, redaccions, comentaris de tex, etc.) però se continuarà amb la introduïda el curs passat en alguns grups: la professora informava els alumnes de totes les preguntes possibles i/o probables i/o exactes dels controls i els les corregia tantes vegades com eren presentades fins una setmana abans del control. La intenció és motivar-los i treballar molt l'exactitud llenguatge-idea, argumentació, ús de vocabulari específic, etc. Això suposa molta feina extra per les professores i per aquells que volen treure bons resultats. És molt positiu per a la motivació de l'alumnat perquè saben exactament què han de fer per aprovar. Aquest mètode de preparació conjunta dels controls aconseguix un nivell molt més alt en el coneixement de la matèria.

3.2.4- Materials i recursos didàctics

El llibre, el quadern, activitats diverses, diàleg i debat, les explicacions del professorat i activitats amb la monitora de Fundeso.

Recursos per a l'activitat de Recerca de informació del quadern: Mitjans de comunicació, quadern, bolígraf, tissors, cola i diccionaris (en paper o en xarxa).

PLA DE LECTURA

Per millorar el coneixement de la matèria i les seves implicacions en el món actual tractarem de donar a conèixer mensualment textos filosòfics actuals i/o relacionats amb temes d'actualitat. Pels cursos d'ESO s'usarà el material que l'alumnat seleccioni dels mitjans de comunicació en l'activitat anual programada (Recerca als mitjans de comunicació).

3.2.5- Procediments i sistemes d'avaluació de l'aprenentatge

S'avaluarà el quadern, l'actitud i els controls. Veure apartat de criteris de qualificació.

3.2.6-Criteris d'avaluació

- 1.- Descobrir els seus sentiments en les relacions interpersonals, raonar les motivacions de les seves conductes i practicar el diàleg en les situacions de conflictes.
- 2.- Diferenciar els diferents trets de la moral (normes, valors, costums, etc.) i els principals problemes morals.
- 3.- Identificar i expressar les diferents teories ètiques.

- 4.- Reconèixer els drets humans com a principal referència ètica de la conducta humana i identificar l'evolució dels drets cívics, polítics, econòmics, socials i culturals, manifestant actituds a favor del seu exercici actiu i el seu compliment.
- 5.- Comprendre i expressar el significat històric de la democràcia com a manera de convivència social i política.
- 6.- Reconèixer els valors fonamentals de la democràcia a la Constitució espanyola i la noció de sistema democràtic com a forma d'organització política a les Illes Balears, a l'Estat espanyol i al món
- 7.- Analitzar les causes que provoques els principals problemes socials al món actual, utilitzant de manera crítica la informació dels mitjans de comunicació i identificar solucions compromeses amb la defensa de maneres de vida més justes.
- 8.- Reconèixer l'existència de conflictes i el paper que desenvolupen les organitzacions internacionals i les forces de pacificació. Valorar la cultura de la pau.
- 9.- Distingir igualtat i diversitat i les causes i els factors de discriminació. Analitzar el camí recorregut cap a la igualtat de drets de les dones i rebutjar-ne les situacions de violència de les quals són víctimes.
- 10.- Justificar les pròpies posicions utilitzant sistemàticament l'argumentació i el diàleg, i participar democràticament i cooperativa en les activitats del centre i de l'entorn.

3.2.7-Criteris de qualificació

1.- Es qualificarà numèricament sobre 10 tenint en compte que s'avaluen tres parts els valors de les quals es distribuïran de la següent manera:

25% el quadern

05% l'actitud

70% el contingut dels controls

La valoració es farà en funció de la correcció del contingut i l'ortografia en els controls, de la completesa en el quadern, i de l'observació de l'actitud a l'aula (i al centre, si és possible).

2.- Les notes de quadern i d'actitud també poden ser negatives, és a dir, poden restar.

Es qualificarà qualitativament amb positius i negatius.

3.- El quadern s'avaluarà aleatòriament un pic o dos per trimestre. Si la completesa dels tres primers apartats és inferior a la meitat de les classes restarà 0'5 (-), si hi ha aproximadament un terç de la tasca sumarà 0 (+/-) i si està aproximadament complet sumarà 0'5 (+). L'activitat de Recerca de Informació, el quart apartat, es valorarà de la mateixa manera però sobre dos punts i no restarà.

4.- L'actitud s'avaluarà un pic per trimestre i de forma global, seguint el criteri de la professora i en funció de l'absència d'avisos, assistència regular a classe amb el material i el respecte necessari cap a la comunitat educativa. La qualificació serà similar: +, +/- i -, corresponents a 0'5, 0 i -0'5

5.- Es realitzaran un o dos controls de continguts el primer i el segon trimestre i un el tercer trimestre.

Aquests controls es qualificaran sobre 10 punts.

Les faltes d'ortografia es qualificaran de la següent manera: Entre 0 i 15 sumarà 1 punt i més de 15, el restarà.

Aquests controls constaran preferentment d'una a cinc preguntes aproximadament que podran tractar sobre conceptes específics, un tema a desenvolupar, anàlisi d'una frase o text, etc. en relació al contingut treballat a casa i a classe.

Totes les preguntes tindran sempre el mateix valor però seran de dificultat diferent per poder atendre la diversitat.

Si l'alumne ha faltat a alguna de les classes anteriors del mateix dia del control perdrà el dret a fer-lo aquest dia però, si ho justifica per mitjà d'algun document legal (ex: metge, jutge, policia), el professorat li assignarà un altre dia, que també estarà sotmès a aquesta norma.

2.- Per aprovar un trimestre s'ha d'aconseguir, com a mínim, 5 punts. Per exemple, 4 punts de mitjana dels controls més 0'5 del quadern, més 0'5 per actitud o compliment de les normes de convivència del centre.

Com les notes de quadern i d'actitud també poden ser negatives, excepte la de l'activitat de *Recerca de informació*, és a dir, poden restar -0'5 i -0'5 respectivament, per aprovar un trimestre caldrà una nota superior en el contingut dels controls.

3.- No es faran proves de recuperació trimestrals. Només es farà una per juny i una per setembre.

Per aprovar aquesta matèria per juny s'han d'haver fet tots els controls i/o recuperació de juny i tenir una nota igual o superior a 5 en total.

Per presentar-se a la recuperació de setembre s'ha de lliurar, immediatament abans de l'examen, el quadern actualitzat amb totes les activitats

3.2.8-Continguts mínim exigibles

a) Procedimentals i actitudinals:

1. Ús del diàleg com a eina de resolució de possibles conflictes considerant diferents posicions i alternatives en el tractament de qüestions actuals extretes de la premsa diària i dilemes ètics.
2. Reconeixement de les injustícies i les desigualtats, en particular en la societat balear, i propostes de solucions efectives.

3. Assistència regular a les classes. Dur el llibre i el quadern i realitzar totes les activitats encomanades.
4. Prestar atenció a les explicacions i participar en les activitats de classe
5. Respectar les diferències personals (sentiments, cultures...)
6. Rebutjar les situacions de discriminació, sigui del tipus que sigui.
7. Valorar la participació i responsabilitat ciutadanes tant a nivell local com global.

b) Conceptuals:

1. Comprendre i explicar els conceptes de *persona*, *llibertat* i *responsabilitat*.
2. Comprendre i utilitzar correctament els conceptes de *intel·ligència*, *sentiments* i *emocions*.
3. Conèixer els drets fonamentals de les persones.
4. Comprendre i aplicar les diferents teories ètiques.
5. Reconèixer les diferències socials i culturals.
6. Entendre i explicar l'origen històric de la democràcia, el seu fonament i funcionament.
7. Conèixer la globalització i el poder dels mitjans de comunicació a la societat.
8. El desenvolupament humà sostenible com alternativa als problemes del planeta.
9. Conèixer els actuals conflictes armats i l'actuació de la comunitat internacional
10. Conèixer les causes i els factors de la discriminació de les dones i les alternatives a aquesta.

3.2.9- Criteris de promoció

Promocionaran els alumnes que hagin tret una puntuació igual o superior a cinc

3.2.10- Activitats de recuperació per l'alumnat amb assignatures pendents i les activitats de reforç previstes

No hi ha alumnes en aquesta circumstància

3.2.11- Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars individuals

Les possibles ACI s'elaboraran a partir dels informes i els criteris aportats pel DO.

3.2.12- Concreció de les orientacions per a la inclusió dels temes transversals en l'ensenyament

Tots els continguts d'aquesta matèria són de caràcter transversal i en aquesta disciplina els treballarem, ben a l'inrevés que en totes les altres, ho fem de forma específica.

3.2.13- Mesures que serveixen per a concretar l'atenció a la diversitat

Es procurarà treballar sempre des d'activitats amb diferent grau de dificultat.

3.2.14- Activitats complementàries i extraescolars previstes

En un principi no es programa cap activitat extraescolar però si una de complementària que es realitzarà durant les hores lectives d'aquesta matèria però amb monitors de l'ONG Fundeso per a treballar els conceptes de ciutadania a través d'activitats en grup i de caire pràctic.

3.3. FILOSOFIA I CIUTADANIA. Primer de Batxillerat.

3.3.1- Objectius generals.

1. Identificar i valorar el sentit dels problemes filosòfics proposats, distingint els conceptes involucrats, i reconèixer el caràcter propi de la filosofia, distingint-la dels altres tipus de sabers i pseudosabers.
2. Adoptar una actitud crítica i reflexiva davant les qüestions teòriques i pràctiques, fonamentant adequadament les idees i les decisions pròpies.
3. Identificar, explicar i usar correctament la terminologia bàsica de les diferents disciplines filosòfiques objecte d'estudi.
4. Comentar textos filosòfics, encertant en la identificació dels problemes que plantegen, l'explicació dels termes que usen, explicitant-ne l'estructura i el significat, indicant els arguments utilitzats i les solucions proposades.
5. Utilitzar procediments bàsics per al treball intel·lectual: recerca i selecció d'informació, anàlisi, síntesi, contrast i avaluació crítica, desenvolupant el rigor intel·lectual i la creativitat en el plantejament dels problemes.
6. Expressar el pensament propi, oralment i per escrit, amb rigor, ordre, claredat, coherència i creativitat, argumentar-lo de manera coherent, i contrastar-lo amb altres posicions i argumentacions
7. Practicar i valorar el diàleg filosòfic com a procés d'aproximació racional al coneixement, on es tracta de donar i exigir raons, i de constituir una comunitat de recerca com a vehicle per cercar respostes als problemes plantejats.

8. Adoptar una actitud de respecte cap a les diferències i de crítica enfront de qualsevol intent de justificació de les desigualtats socials davant de tota discriminació.
9. Valorar la capacitat normativa i transformadora de la raó per construir una societat més justa, en la qual existeixi una veritable igualtat d'oportunitats.
10. Valorar els intents per construir una societat mundial basada en el compliment dels drets humans, en la convivència pacífica i en el respecte a la natura
11. Consolidar la competència social i ciutadana fonamentant teòricament el seu sentit, valor i necessitat per exercir una ciutadania democràtica.
12. Desenvolupar una consciència cívica, crítica i autònoma inspirada en els drets humans i compromesa amb la construcció d'una societat democràtica, justa i equitativa i amb la defensa de la natura, desenvolupant actituds de solidaritat i participació en la vida comunitària

3.3.2- Continguts distribuïts temporalment

Continguts comuns:

- Tractament, anàlisi i crítica de la informació
- Anàlisi i comentari de textos filosòfics o que suscitin problemes filosòfics, emprant amb propietat i rigor els corresponents termes i conceptes
- Definició dels principals termes filosòfics
- Expressió argumentada de idees, oral i escrita
- Pràctica del diàleg i del debat mitjançant l'exposició raonada del propi pensament i la recepció atenta i crítica dels arguments dels altres
- Participació en espais de reflexió i intercanvi d'informació, contrast i expressió d'idees, aprofitant les tecnologies de la informació

BLOC I. El saber filosòfic

- Filosofia, ciència i altres models de saber
- Les preguntes i els problemes de la filosofia
- Llenguatge i lògica. Teoria i pràctica de l'argumentació
- La filosofia com a racionalitat teòrica: veritat i realitat
- La filosofia com a racionalitat pràctica

Libre de text: unitats 1,2,3, més explicacions de la professora pel tema de lògica (no està en aquest llibre)

Primer trimestre.

Nota: El darrer punt d'aquest bloc es veurà amb els temes d'ètica

BLOC II. L'ésser humà: persona i societat

- La dimensió biològica: evolució, hominització i qüestions filosòfiques que susciten
- La dimensió cultural i social. Natura i cultura. Individu i societat
- Relació lingüística i simbòlica del subjecte amb el món
- Concepcions filosòfiques de l'ésser humà

Llibre: unitats 4,5 i 6

Segon trimestre

BLOC III: Filosofia moral i política

- Els fonaments de l'acció moral: llibertat i responsabilitat
- Les teories ètiques davant els reptes de la societat actual
- Ètica cívica o ètica de mínims i ètiques de màxims. Dret i moral

Llibre: unitats 7,8 i 9

Segon trimestre

BLOC IV: Democràcia i ciutadania

- La dimensió política i ciutadana de l'ésser humà i les diferents interpretacions de la ciutadania. Origen i fonamentació filosòfica del concepte de ciutadania. Conceptes d'estat i nació
- Origen i legitimitat del poder polític
- Conflictes latents i emergents de les societats actuals:
- Les utopies socials. La construcció d'una cultura de la pau

Llibre: unitats 10,11 i 12.

Tercer trimestre

3.3.3- Metodologia

La metodologia més usada serà la clàssica (lectura, diàleg, explicació professora i preguntes per fer pensar, redaccions, comentaris de tex, etc.) però se continuarà amb la introduïda el curs passat en alguns grups: la professora informava els alumnes de totes les preguntes possibles i/o probables i/o exactes dels controls i els les corregia tantes vegades com eren presentades fins una setmana abans del control. La intenció és motivar-los i treballar molt l'exactitud llenguatge-idea, argumentació, ús de vocabulari específic, etc. Això suposa molta feina extra per la professora i per aquells que volen treure bons resultats. És molt positiu per a la motivació de l'alumnat perquè saben exactament què han de fer per aprovar. Aquest mètode de preparació conjunta dels controls aconsegueix un nivell molt més alt en el coneixement de la matèria.

3.3.4. Materials i recursos didàctics.

Per a aquest curs s'ha optat per un llibre de text, que serà ampliat per apunts, fotocòpies de material didàctic i qualsevol altre suport que permeti un millor desenvolupament de l'assignatura i a criteri de la professora. L'ús de l'esmentat material i del llibre per part de l'alumne (lectura, ampliació, esquematització, etc.) és per tant imprescindible per tal de seguir les explicacions, preparar les activitats, proves i treballs de l'assignatura.

El treball de l'assignatura consistirà bàsicament en les classes orals i en la realització d'activitats i treballs individuals i/o col·lectius. Pel que fa als comentaris de text i dissertacions que han de dur a terme els alumnes, el professorat aportarà, al principi, un esquema per a la seva realització.

El material bibliogràfic de l'alumne són els llibres:

Filosofia i ciutadania. Aprendre a pensar

Irene de Puig. Ed. Barcanova

Lectura voluntària:

Apologia de Sòcrates, Critó, Eutifró, Protàgoras,

Plató. Edicions 62

Tot el material didàctic complementari serà proporcionat pel professorat.

PLA DE LECTURA

Per millorar el coneixement de la matèria i les seves implicacions en el món actual tractarem de donar a conèixer mensualment textos filosòfics actuals i/o relacionats amb temes d'actualitat. Pels cursos de Btx hem previst usar els següents recursos:

Revista Transfer

Revista Gadeso

Articles de diari i, si és factible, altres mitjans de comunicació

3.3.5- Procediments i sistemes d'avaluació de l'aprenentatge

Es realitzaran dos controls durant el primer i el segon trimestre, i un o dos el tercer trimestre. Els controls constaran, normalment, d'una a cinc preguntes que copsaran pràcticament tot el conjunt de coneixements treballats i que, normalment, puntuaran el mateix i respecte de 10. El professorat ajudarà a la preparació dels controls: durant el primer trimestre elaborerà, si s'escau, l'esquema que s'ha de seguir i anirà corregint les

dissertacions que prepari l'alumnat sobre els temes proposats. El grau d'ajuda anirà disminuint al llarg del curs.

Es descomptarà per faltes seguint el mateix criteri que el departament de llengua catalana (màxim 2 punts sobre 10 per control). Si aquest descompte implica suspendre l'assignatura, ja sigui per trimestres o anualment, la professora pot decidir canviar la mesura per la clàssica de copiar 50 vegades cada falta.

Si l'alumne ha faltat a alguna de les classes anteriors del mateix dia del control perdrà el dret a fer-lo aquest dia però si ho justifica per mitjà d'algun document legal (ex: metge, jutge, policia) el professorat li assignarà un altre dia, que també estarà sotmès a aquesta norma.

En cap cas, l'alumne no serà qualificat positivament si no realitza la totalitat dels controls del trimestre i del curs.

Si el professorat ho troba oportú es pot anar guardant les notes positives, és a dir, només caldrà recuperar el control suspès malgrat la nota de l'avaluació sigui negativa.

Només es podrà recuperar en juny i en setembre. La nota dels controls aprovats es guardarà només fins juny, és a dir, en aquesta recuperació només s'examinaran del contingut suspès. En la recuperació de setembre, l'examen serà de tota la matèria del curs.

3.3.6- Criteris d'avaluació

- 1.- Ús de vocabulari filosòfic
- 2.- Analitzar textos filosòfics breus
- 3.- Realitzar activitats de documentació i utilitzar-la críticament i creativament
- 4.- Compondre dissertacions o textos propis raonant amb argumentacions ben construïdes
- 5.- Participar activament en les discussions i diàlegs
- 6.- Reconèixer i saber explicar el caràcter propi de la filosofia distingint-la d'altres sabers o pretesos sabers, i distingint-ne el vessant teòric i pràctic, centrant-se en les preguntes i els problemes fonamentals (bloc I)
- 7.- Formular preguntes i expressar dubtes
- 8.- Criticar la pròpia concepció del món descobrint la seva supeditació a determinats factors històrics, polítics, socials i culturals, i les assumpcions implícites que la condicionen
- 9.- Conèixer i analitzar les característiques específiques de l'ésser humà com una realitat complexa i oberta de múltiples expressions i possibilitats, aprofundint en la dialèctica naturalesa i cultura, individu i ésser social, que construeixen la persona (bloc II)
- 10.- Conèixer i valorar la naturalesa de les accions humanes en tant que lliures, responsables, normatives i transformadores (bloc 3)

11.- Comprendre i valorar les idees filosòfiques que han contribuït a definir la categoria de ciutadà i ciutadana, des de la Grècia clàssica fins a la ciutadania global del món contemporani, fent especial èmfasi en la il·lustració i en la fonamentació dels drets humans (bloc IV)

12.- Assenyalar les diferents teories sobre l'origen del poder polític i la seva legitimació, identificant-ne les que fonamenten l'Estat democràtic i de dret, i analitzar els models de participació i d'integració en la complexa estructura social d'un món en procés de globalització (bloc IV)

3.3.7- Criteris de qualificació

Totes les proves es qualificaran quantitativament de 0 a 10 malgrat al butlletí oficial la nota inferior sigui 1.

Es procurarà que totes les activitats d'un mateix control tinguin el mateix valor quantitatiu i diferent grau de dificultat

Es descomptarà fins a 2 punts per faltes d'ortografia, seguint els criteris del departament de català.

Si el professorat ho troba oportú es pot anar guardant les notes positives, és a dir, només caldrà recuperar el control suspès malgrat la nota de l'avaluació sigui negativa.

3.3.8. Mínims exigibles.

1. Conèixer i comprendre les característiques del pensament mític, filosòfic i científic.

2. Conèixer i comprendre les característiques constitutives i específiques de l'ésser humà: biologia, cultura, llenguatge, sociabilitat, acció, etc.

3. Conèixer i comprendre la relació entre llenguatge i pensament i la formació i funció dels conceptes.

4. Valorar la "Raó" i la seva funció en la construcció del coneixement en general i del coneixement en particular.

5. Conèixer els elements fonamentals del raonament lògic i saber deduir una conclusió vàlida, aplicant les regles d'inferència de la lògica proposicional. Saber calcular una taula de veritat. Saber formalitzar un discurs argumentatiu. Reconèixer les fal·làcies presents a un discurs.

6. Conèixer els elements i problemes fonamentals de la Filosofia de la Ciència i les diverses teories sobre la ciència (inductivisme, falsacionisme, hermenèutica, etc) i els límits del coneixement científic. Precisar el sentit dels conceptes fonamentals.

7. Conèixer, saber explicar i diferenciar les distintes cosmovisions que s'han elaborat (univers aristotèlic, univers newtonià, etc.). Saber per què unes cosmovisions han substituït a unes altres. Saber la problemàtica actual de la ciència (relativisme vs. teoria quàntica).

8. Conèixer i comprendre els plantejaments metafísics. Precisar i usar adequadament els conceptes fonamentals de la metafísica. Conèixer la problemàtica de: la realitat i l'ordre natural, Déu, el sentit de la vida i la mort.
9. Conèixer les idees fonamentals de la Teoria de l'Evolució i precisar sentit dels conceptes fonamentals: selecció natural, adaptació, etc... Conèixer les característiques fonamentals del procés d'hominització i d'humanització.
10. Conèixer els elements fonamentals de la cultura i de la societat. Conèixer i comprendre les principals teories, els conceptes fonamentals i els mètodes d'anàlisi de la Antropologia Cultural en especial el materialisme cultural. Saber explicar els problemes de l'etnocentrisme i relativisme cultural.
11. Conèixer la problemàtica de la Raó instrumental i la Raó emancipadora. Conèixer els elements fonamentals de la Filosofia de la Tecnologia. Conèixer la problemàtica del "treball".
12. Conèixer i saber aplicar els principals conceptes de (ètica, moral, justícia, etc.) Conèixer les principals teories ètiques i el problema de la fal·làcia naturalista i les conseqüències que implica.
13. Conèixer els fonaments de la ciutadania i la democràcia
14. Conèixer les principals teories sobre l'autoritat de l'Estat. (iusnaturalisme, contractualisme, etc.). Conèixer les teories de la Justícia i del Dret. Conèixer i saber aplicar els principals conceptes de la Filosofia Política.
15. Saber realitzar un comentari de text i una dissertació sobre cada un dels temes del programa que respongui a les següents pautes:
 - a) Ha de tractar el tema proposat.
 - b) Ha d'estar escrita amb claredat i correcció.
 - c) Ha d'estar ben estructurada de manera que es pugui observar: un progrés en el raonament, una introducció que plantegi el problema de forma àmplia, un desenvolupament ben treballat que doni resposta raonada al problema i una conclusió personal i argumentada (si s'escau).
 - d) Ha d'usar el vocabulari filosòfic específic
16. Saber realitzar un comentari de text cenyint-se a un esquema bàsic de: anàlisi (subjecte de l'enunciació, anàlisi conceptual, anàlisi argumentativa), síntesi (tema, tesi, problema), relació amb altres autors o plantejaments i conclusió.
17. Adoptar una posició crítica davant els conceptes, problemes i plantejaments del curs.

18. Adoptar una actitud crítica i de tolerància respecte a les opinions alienes, especialment dels companys. Adoptar una actitud fraternal amb el companys.

3.1.9- Criteris de promoció

Promocionaran els alumnes que hagin tret una puntuació igual o superior a cinc en tots els controls i/o en la recuperació de juny o setembre.

3.1.10- Activitats de recuperació per l'alumnat amb assignatures pendents i les activitats de reforç previstes

No hi ha alumnes en aquesta circumstància

3.1.11- Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars individuals

Les possibles ACI s'elaboraran a partir dels informes i els criteris aportats pel DO.

3.1.12- Concreció de les orientacions per a la inclusió dels temes transversals en l'ensenyament

Tots els continguts d'aquesta matèria són de caràcter transversal i en aquesta disciplina els treballarem, ben a l'inrevés que en totes les altres, de forma específica.

3.1.13- Mesures que serveixen per a concretar l'atenció a la diversitat

Es procurarà treballar sempre des d'activitats amb diferent grau de dificultat.

3.3.14- Activitats extraescolars i complementàries previstes

En un principi no es programa cap activitat extraescolar ni complementària específica.

3.4- FILOSOFIA II de 2n Batxiller.

3.4.1-Objectius generals.

1.- Llegir de manera comprensiva textos filosòfics d'autoria diversa, comparant-los entre si, situar-los en el seu context històric, analitzar-los, interpretar-los i fer-ne un comentari crític

2.- Conèixer i usar adequadament la terminologia bàsica dels autors estudiats

- 3.- Desenvolupar hàbits de treball intel·lectual i estratègies d'accés, recollida, selecció i organització d'informació pertinent per realitzar treballs o debats sobre algun tema d'interès filosòfic
- 4.- Exposar correctament el pensament dels autors estudiats i expressar el pensament propi amb correcció lingüística, rigor, ordre, claredat, coherència i creativitat
- 5.- Practicar correctament el diàleg i el debat, i valorar-los com a mitjà d'aproximació a la veritat i com a guia privilegiada per a l'exercici actiu del respecte, la tolerància i la comprensió mútua
- 6.- Reconèixer i comprendre des d'una perspectiva històrica els problemes filosòfics estudiats en el curs anterior, valorant-los com a temptatives de solució a problemes plantejats en un determinat context històric i en connexió amb altres realitzacions culturals
- 7.- Conèixer els diferents trets dels períodes en què es divideix la història de la filosofia occidental i relacionar els aspectes socials, econòmics i polítics de cada un d'aquests amb les produccions de la tècnica, la ciència i la filosofia
- 8.- Desenvolupar i consolidar una actitud crítica davant d'opinions contraposades, a partir de la comprensió de la relació que es dona entre teories i corrents filosòfics que s'han succeït al llarg de la història, analitzant la semblança i diferències en la manera de plantejar els problemes i en les solucions proposades
- 9.- Valorar la utilitat de la reflexió filosòfica al llarg de la història per apropar-se a solucions filosòfiques, socials, morals i polítiques, i reconèixer la seva significació per a la comprensió del món actual
- 10.- Apreciar la capacitat de la raó per a regular l'acció humana individual i col·lectiva a través del coneixement i anàlisi de les principals teories ètiques i de les diverses teories de la societat, l'estat i la ciutadania elaborades al llarg de la història, i consolidar la pròpia competència social i ciutadana com resultat dels compromisos cívics assumits a partir de la reflexió ètica
- 11.- Identificar i jutjar críticament l'ús de conceptes, creences i teories o formes de pensar que hagin conduït o condueixin a posicions de caràcter intolerant, excloent o discriminatori com són ara l'androcentrisme, l'etnocentrisme o altres
- 12.- Descobrir els condicionaments històrics i culturals de la pròpia concepció del món i enfortir l'actitud crítica davant les diferents opinions, teories o doctrines filosòfiques mitjançant l'anàlisi de supòsits o prejudicis que els han condicionat

3.4.2 Continguts distribuïts temporalment.

Continguts comuns

- Lectura, anàlisi i comentari de textos filosòfics, emprant amb propietat i rigor els principals termes i conceptes filosòfics
- Exposició escrita, i, en el seu cas, oral, d'aspectes del pensament dels autors estudiats, de la seva relació amb qüestions actuals, o de les pròpies reflexions sobre els principals problemes filosòfics, incorporant-hi críticament el pensament dels diferents filòsofs
- Planificació i execució de petits treballs d'investigació relacionats amb algun apartat del currículum
- Pràctica del diàleg i del debat sobre els problemes filosòfics tractats, mitjançant l'exposició raonada del propi pensament i la recepció atenta i crítica dels arguments dels altres

BLOC I. La filosofia antiga i medieval

- Els orígens del pensament filosòfic occidental
- Plató.
- Aristòtil.
- L'hel·lenisme, Roma i el cristianisme
- La filosofia escolàstica. El lul·lisme

BLOC II. La filosofia moderna

- El renaixement. La revolució científica
- Descartes i el racionalisme
- L'empirisme. Hume
- La il·lustració
- Kant i l'idealisme

BLOC III. La filosofia contemporània

- Marx i el marxisme
- Nietzsche i la crisi de la raó
- La filosofia analítica
- Altres corrents filosòfics del segle XX
- La filosofia hispana

Els autors elegits per una visió més profunda són: Plató, Aristòtil, R. Descartes, D. Hume, I. Kant, K. Marx, F. Nietzsche i Hanna Arendt

La distribució temporal serà:

Primera avaluació: Filosofia grega i filosofia medieval (Bloc I)

Segona avaluació: Filosofia renaixentista i filosofia moderna

(Bloc II)

Tercera avaluació: Filosofia contemporània (Bloc III)

3.4.3- Metodologia

Les classes consistiran bàsicament en classes orals, lectura i comentari de texts escollits. Completaran aquest treball les explicacions orientadores del professorat que suposaran que l'alumne ha de llegir prèviament els texts i les unitats didàctiques corresponents, per la qual cosa s'informarà del calendari de lectura.

S'estimularà la participació del alumnes en la classe proposant exercicis sobre els texts que podran ser comentaris orals o escrits, mapes conceptuals, esquemes de text, anàlisi semàntica de termes, opinions raonades sobre les qüestions a debatre, etc.

La metodologia més usada serà, doncs, la clàssica (lectura, diàleg, explicació professora i preguntes per fer pensar, redaccions, comentaris de tex, etc.) però se continuarà amb la introduïda el curs passat en alguns grups: la professora informava els alumnes de totes les preguntes possibles i/o probables i/o exactes dels controls i els les corregia tantes vegades com eren presentades fins una setmana abans del control. La intenció és motivar-los i treballar molt l'exactitud llenguatge-idea, argumentació, ús de vocabulari específic, etc. Això suposa molta feina extra per les professores i per aquells que volen treure bons resultats. És molt positiu per a la motivació de l'alumnat perquè saben exactament què han de fer per aprovar. Aquest mètode de preparació conjunta dels controls aconsegueix un nivell molt més alt en el coneixement de la matèria.

3.4.4- Materials i recursos didàctics.

No hi ha llibre de text obligatori. No obstant es recomana un llibre de text per tal de preparar prèviament les explicacions sobre el autors. El llibre que es recomana és: *Filosofia II. Història de la Filosofia*, de T. Calvo i J.M. Navarro (ed. Barcanova)

El llibre de lectura obligatòria és: *El discurs del mètode*, de R. Descartes (Edicions 62).

Els texts i qualsevol altre material didàctic seran proporcionats pel professor al llarg del curs o extrets del llibre de text recomanat.

PLA DE LECTURA

Per millorar el coneixement de la matèria i les seves implicacions en el món actual tractarem de donar a conèixer textos filosòfics actuals i/o relacionats amb temes d'actualitat. Pels cursos d'ESO s'usarà el material que l'alumnat seleccioni dels mitjans de comunicació en l'activitat anual programada (Recerca als mitjans de comunicació). Pels cursos de Btx hem previst usar els següents recursos:

Revista Transfer

Revista Gadeso

Llibre Santillana

Articles de diari i, si és factible, altres mitjans de comunicació

3.4.5- Procediments i sistemes d'avaluació

Es realitzaran, com a mínim, dos controls per trimestre.

Es descomptarà per faltes seguint el mateix criteri que el departament de llengua catalana (màxim 2 punts sobre 10 per control). Si aquest descompte implica suspendre l'assignatura, ja sigui per trimestres o anualment, la professora pot decidir canviar la mesura per la clàssica de copiar 50 vegades cada falta.

Si l'alumne ha faltat a alguna de les classes anteriors del mateix dia del control perdrà el dret a fer-lo aquest dia però si ho justifica per mitjà d'algun document legal (ex: metge, jutge, policia) el professorat li assignarà un altre dia, que també estarà sotmès a aquesta norma.

En cap cas, l'alumne no serà qualificat positivament si no realitza la totalitat dels controls del trimestre i del curs.

Si el professorat ho troba oportú es pot anar guardant les notes positives, és a dir, només caldrà recuperar el control suspès malgrat la nota de l'avaluació sigui negativa.

Només es podrà recuperar en juny i en setembre. La nota dels controls aprovats es guardarà només fins juny i si tenen la meitat dels controls aprovats. En la recuperació de setembre, l'examen serà, en tots els casos, de tota la matèria del curs.

En cap cas, no s'avaluarà positivament si l'alumne no obté una qualificació positiva mínima d'un quatre en les proves objectives realitzades sobre Plató, Aristòtil, R. Descartes, D. Hume, I. Kant, K. Marx, F. Nietzsche i Hanna Arend

Les proves objectives trimestrals seguiran el model de selectivitat. Cada prova constarà de quatre qüestions: la primera serà un comentari de text, la segona una pregunta sobre una teoria o concepte de l'autor, la tercera comparar alguna teoria o concepte i la quarta d'opinió sobre l'actualitat d'alguna qüestió plantejada per l'autor.

3.4.6- Criteris d'avaluació.

1.- Llegir, analitzar i comentar textos filosòfics breus, determinant el tema tractat, identificant el problema plantejat, explicitant les idees principals o la tesi sostinguda, analitzant l'estructura lògica i retòrica del discurs, i situant el text dins del context corresponents

- 2.- Interpretar el sentit dels textos filosòfics relacionant-los amb el conjunt de l'obra de l'autor, comparant-lo amb el pensament d'altres autors, i situar-los, en qualsevol cas, en el pertinent context històric
- 3.- Identificar els supòsits implícits que sustenten els textos i valorar la consistència dels seus arguments i conclusions, com també la vigència de les seves aportacions en la actualitat
- 4.- Confeccionar un vocabulari bàsic a partir de la lectura de textos, la recerca del significat dels termes i la definició dels conceptes tenint en compte el context en què s'usen
- 5.- Realitzar treballs de documentació sobre diversos aspectes de la història del pensament
- 6.- Exposar oralment o per escrit el pensament dels autors estudiats així com la relació entre el pensament filosòfic d'aquests autors i les pròpies idees sobre qüestions d'actualitat tractades per diferents mitjans de comunicació.
- 7.- Participar en diàlegs i debats sobre qüestions filosòfiques que suscitin l'interès de l'alumnat aportant les pròpies reflexions, aprofitant les aportacions dels companys i establint relacions sostingudes al llarg de la història de la filosofia
- 8.- Relacionar les qüestions filosòfiques estudiades amb les condicions històriques, socials i culturals en les quals sorgiren i amb els problemes coetanis als quals intentaren donar resposta
- 9.- Ordenar i situar cronològicament les diverses teories filosòfiques analitzades en el desenvolupament dels nuclis i en l'estudi dels textos, relacionant-les unes amb altres
- 10.- Reconèixer i repudiar les conceptualitzacions de caràcter exclouent i discriminatori, com l'esclavisme, l'androcentrisme i l'etnocentrisme, que apareixen eventualment en els discursos filosòfics de diferents èpoques, i valorar positivament els intents de superar-les.
- 11.- Criticar la pròpia concepció del món descobrint la seva supeditació a determinats factors històrics, polítics, socials i culturals, i les assumpcions implícites que la condicionen
- 12.- Apreciar la capacitat de la raó per formular explicacions temptatives de la realitat, i en particular de la societat i per orientar l'acció humana individual i col·lectiva a través del coneixement i l'anàlisi de les principals teories ètiques i de les diverses teories de la societat, l'estat i la ciutadania elaborades al llarg de la història, i consolidar la pròpia competència social i ciutadana com a resultat dels compromisos cívics assumits a partir de la reflexió ètica

3.3.7- Criteris de qualificació

Totes les proves es qualificaran quantitativament de 0 a 10 malgrat al butlletí oficial la nota inferior sigui 1.

Totes les activitats d'un mateix control tindran el mateix valor quantitatiu.

Es descomptarà fins a 2 punts per faltes d'ortografia, seguint els criteris del departament de català.

3.4.8- Mínims exigibles.

1. Definició i ús correcte dels termes filosòfics que apareixen en els textos.
2. Coneixement de les teories fonamentals de cada un dels autors estudiats.
3. Capacitat de fer un comentari de text, tenint en compte els següents punts:
 - 3.1 Contextualització històrica-filosòfica dins l'època de l'autor i de l'obra.
 - 3.2 Comprensió del text i la seva estructuració que inclogui les parts i/o idees més rellevants del text explicitant-les, citant-les i comentant-les. Explicar conceptes i/o expressions del text.
 - 3.3 Relacionar un concepte o idea del text amb un altre concepte o idea d'un altre autor o autors.
 - 3.4 Conclusió pròpia i raonada del text i pròpia de l'alumne.
4. Ordre lògic en el desenvolupament de l'exposició discursiva (s'han d'evitar reiteracions, contradiccions, etc.), precisió en l'explicació.
5. Claredat d'idees, reconeixement de la capacitat crítica i creativa de l'alumne. Els alumnes hauran de cenyir-se al tema segons la formulació de les preguntes. L'explicació s'haurà d'ajustar al sentit del text.
6. Correcta utilització de l'ortografia i de la sintaxi i un nivell literari.
7. Realització i superació de tots els controls amb una nota igual o superior a cinc

3.4.9 Criteris de promoció

Els criteris de promoció seran els mateixos que els criteris d'avaluació.

Es considera que ha superat el curs si ha assolit una nota igual o superior a cinc en cada un dels controls i/o recuperació de juny o setembre

Es realitzaran dues úniques proves de recuperació: una durant el mes de maig que inclourà exclusivament aquella part/autor que no hagi estat superat. En el cas que el nombre de proves/autors no superats sigui igual o superior a quatre, l'alumne s'haurà d'examinar, per recuperar, de tot el temari i superar els mínims o , si el professorat ho troba més oportú i excepcionalment, només d'aquells autors no superats i/o amb nota inferior a quatre i/o cinc. L'altra durant el mes de setembre, que inclourà tots els

continguts del curs. Les proves de juny i setembre seran similars a les de selectivitat però no necessàriament iguals.

3.4.10- Activitats de recuperació per a l'alumnat amb assignatures pendents

Els alumnes amb l'assignatura de Filosofia de primer de Batxillerat pendent hauran de realitzar dues proves objectives, una en el mes de gener i una altra en abril, per tal de recuperar l'assignatura, tenint en compte que se seguirà la programació de l'any passat. Les dates exactes de les proves seran consensuades amb l'alumnat si no són fixades per la directiva.

L'alumne haurà de superar les dues proves per obtenir una qualificació positiva. L'estructura de les proves serà de tres o quatre preguntes a desenvolupar.

La prova de gener serà sobre els temes: el saber filosòfic, el coneixement i la realitat. La prova d'abril serà sobre els temes: l'ésser humà, l'acció humana i la societat.

La professora encarregada serà la cap de departament ja que va ser la professora que va impartir l'assignatura Filosofia I. El seguiment per preparar la matèria pendent es farà al final de les classes de filosofia II i per escrit, és a dir, el professorat encomanarà i corregirà les activitats que els alumnes prepararan a casa i li vagin entregant.

3.1.11- Criteris per a l'elaboració de les adaptacions curriculars individuals

Les possibles ACI, si s'escau, s'elaboraran a partir dels informes i els criteris aportats pel DO.

3.1.12- Concreció de les orientacions per a la inclusió dels temes transversals en l'ensenyament

Molt dels continguts d'aquesta matèria són de caràcter transversal i en aquesta disciplina els treballam, ben a l'inrevés que en totes les altres, de forma específica, per la qual cosa no és necessari planificar una inclusió

3.1.13- Mesures que serveixen per a concretar l'atenció a la diversitat

En principi es procurarà treballar començant cada bloc amb activitats més fàcils i amb diferent grau de dificultat però sempre acabant amb el nivell de dificultat propi d'aquest curs i que ve fixat per la pròpia comprensió de la matèria impartida.

3.1.14- Activitats complementàries i extraescolars previstes

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Arxiduc Lluís Salvador

Filosofia

Curs: 2009/10

En un principi no es programa cap activitat extraescolar ni complementària específica.

APROVACIÓ DE LA PROGRAMACIÓ.

A Palma, el dia 30 de setembre de 2009 el professorat integrant del departament de Filosofia, acorden aprovar la present programació pel curs 09/10

Mercè Cuquerella

(Signatura del cap de departament)

Merce Cuquerella

M Àngels Sànchez

(signatura dels membres del departament)

(signatura dels distints membres del departament)

DC020201-0

INSTITUT D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Arxiduc Lluís Salvador

Filosofia

Curs: 2009/10